

Seksuaalivähemmistöt Kouluterveyskyselyssä

Luokitus

Seksuaalista suuntautumista kysyttiin Kouluterveyskyselyssä seuraavasti: ”Mikä seuraavista kuvaa parhaiten seksuaalista suuntautumistasi tällä hetkellä?”.

Vastausvaihtoehdot olivat: 1) hetero, 2) bi- tai panseksuaali, 3) homo tai lesbo, 4) mikään edellä olevista ei sovi kuvaamaan minua ja 5) en osaa sanoa.

Seksuaalista suuntautumista tarkastellaan kaksiluokkaisena:

- seksuaalivähemmistöihin kuuluvat nuoret ja
- heteronuoret.

Seksuaalivähemmistöihin kuuluviksi määriteltiin ne, jotka ilmoittivat olevansa bi- tai panseksuaaleja, homoja tai lesboja ja ne, jotka ilmoittivat, ettei mikään vaihtoehdoista sovi kuvaamaan heitä. Tarkasteluista jätettiin pois ne, jotka eivät osanneet sanoa seksuaalista suuntautumistaan.

Epäuskottavien vastaajien tunnistaminen

Nuorilta kerättyä tietoa tarkasteltaessa on otettava huomioon myös epäuskottavien vastausten mahdollisuus – erityisesti, kun tarkastellaan erilaisia vähemmistöryhmiä. Kouluterveyskyselyn vastauksia on kartoitettu sekä sisällöllisesti että vastausteknisesti niiden tunnistamiseksi. Pienellä osalla Kouluterveyskyselyyn vastanneista perusopetuksen 8. ja 9. luokan oppilaista sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoista havaittiin poikkeavaa vastaamiskäyttäytymistä matriisikysymyksissä.

Katso tarkemmin [Laaturaportti: Lasten ja nuorten hyvinvointi – Kouluterveyskysely](#)

Perusopetuksen 8. ja 9. luokan, lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten vastaajista 0,9 prosenttia (n=1357) vuonna 2019, 1,4 prosenttia (n=2226) vuonna 2021, 1,6 prosenttia (n=2421) vuonna 2023 ja 1,2 prosenttia vuonna 2025 (n=2069) vastasi vähintään viidessä matriisissa poikkeavaan reunaan tai vähintään neljässä

matriisissa diagonaalisen vastauskuvion. Nämä vastaajat poistettiin seksuaalivähemmistöjen tarkasteluista¹.

Aineisto

Seksuaalivähemmistöihin ilmoitti kuuluvansa 11 prosenttia perusopetuksen 8. ja 9. luokan oppilaista ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoista sekä 13 prosenttia lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista vuonna 2025 (taulukko 1). Kaikilla kouluasteilla viralliselta sukupuoleltaan tytöistä (16–19 %) useampi kuin pojista (6 %) ilmoitti kuuluvansa seksuaalivähemmistöihin.

Taulukko 1. Seksuaalivähemmistöihin kuuluvien osuus (%) ja määrä (suluissa) seksuaalista suuntautumista koskevaan kysymykseen vastanneista perusopetuksen 8. ja 9. luokan oppilaista sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoista virallisen sukupuolen ja kouluasteen mukaan Kouluterveyskyselyssä vuosina 2019–2025.²

Kouluaste ja virallinen sukupuoli	2019	2021	2023	2025
Perusopetuksen 8. ja 9. lk pojat	5 % (1848)	5 % (2183)	5 % (2113)	6 % (2687)
Perusopetuksen 8. ja 9. lk tytöt	13 % (5149)	23 % (9522)	21 % (8360)	16 % (6897)
Perusopetus 8. ja 9. lk yhteensä*	9 % (7034)	14 % (11774)	13 % (10528)	11 % (9627)
Lukion pojat	5 % (884)	6 % (1062)	6 % (1111)	6 % (1159)
Lukion tytöt	14 % (3527)	21 % (5427)	25 % (5881)	19 % (4737)
Lukio yhteensä*	10 % (4425)	15 % (6601)	17 % (7020)	13 % (5921)
Ammatillisten oppilaitosten pojat	4 % (559)	5 % (546)	5 % (553)	6 % (756)
Ammatillisten oppilaitosten tytöt	13 % (1113)	19 % (1612)	20 % (1531)	18 % (1655)
Ammatillinen oppilaitos yhteensä*	8 % (1681)	11 % (2167)	12 % (2098)	11 % (2425)

* Sisältää myös ne, jotka eivät ilmoittaneet virallista sukupuolta.

Taulukoissa 2–5 kerrotaan vastausjakaumat seksuaalista suuntautumista koskevassa kysymyksessä vuosina 2019–2025.

¹ Aikaisempina vuosina julkaistuissa seksuaalivähemmistöjen tarkasteluissa käytettiin epäuskottavien vastausten poissulkemisessa eri kriteeriä kuin tässä.

² Osuukien laskennassa eivät ole mukana ne, jotka eivät osanneet sanoa seksuaalista suuntautumistaan.

Taulukko 2. Seksuaalinen suuntautuminen. Osuudet (%) perusopetuksen 8. ja 9. luokan oppilaista sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoista virallisen sukupuolen ja kouluasteen mukaan Kouluterveyskyselyssä vuonna 2025.

Kouluaste ja virallinen sukupuoli	Hetero	Bi- tai pan-seksuaali	Homo tai lesbo	Mikään edellä olevista ei sovi kuvaamaan minua	En osaa sanoa	Yhteensä	N
Perusopetuksen 8. ja 9. lk pojat	91 %	2 %	2 %	2 %	4 %	100 %	44626
Perusopetuksen 8. ja 9. lk tytöt	78 %	9 %	3 %	3 %	7 %	100 %	46550
Perusopetus 8. ja 9. lk yhteensä*	84 %	6 %	2 %	2 %	5 %	100 %	91353
Lukion pojat	92 %	3 %	2 %	1 %	2 %	100 %	19079
Lukion tytöt	76 %	12 %	3 %	2 %	7 %	100 %	27342
Lukio yhteensä*	83 %	8 %	3 %	2 %	5 %	100 %	46474
Ammatillisten oppilaitosten pojat	92 %	3 %	2 %	2 %	3 %	100 %	13634
Ammatillisten oppilaitosten tytöt	78 %	11 %	3 %	2 %	5 %	100 %	10021
Ammatillinen oppilaitos yhteensä*	86 %	6 %	2 %	2 %	4 %	100 %	23711

* Sisältää myös ne, jotka eivät ilmoittaneet virallista sukupuolta.

Taulukko 3. Seksuaalinen suuntautuminen. Osuudet (%) perusopetuksen 8. ja 9. luokan oppilaista sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoista virallisen sukupuolen ja kouluasteen mukaan Kouluterveyskyselyssä vuonna 2023.

Kouluaste ja virallinen sukupuoli	Hetero	Bi- tai pan-seksuaali	Homo tai lesbo	Mikään edellä olevista ei sovi kuvaamaan minua	En osaa sanoa	Yhteensä	N
Perusopetuksen 8. ja 9. lk pojat	92 %	2 %	1 %	2 %	3 %	100 %	40080
Perusopetuksen 8. ja 9. lk tytöt	72 %	14 %	3 %	3 %	9 %	100 %	43281
Perusopetus 8. ja 9. lk yhteensä*	81 %	8 %	2 %	2 %	6 %	100 %	83519
Lukion pojat	92 %	4 %	2 %	1 %	2 %	100 %	18219
Lukion tytöt	69 %	17 %	3 %	3 %	9 %	100 %	26038
Lukio yhteensä*	78 %	11 %	3 %	2 %	6 %	100 %	44315
Ammatillisten oppilaitosten pojat	92 %	3 %	1 %	1 %	3 %	100 %	10504
Ammatillisten oppilaitosten tytöt	75 %	14 %	3 %	2 %	6 %	100 %	8013
Ammatillinen oppilaitos yhteensä*	85 %	8 %	2 %	2 %	4 %	100 %	18562

* Sisältää myös ne, jotka eivät ilmoittaneet virallista sukupuolta.

Taulukko 4. Seksuaalinen suuntautuminen. Osuudet (%) perusopetuksen 8. ja 9. luokan oppilaista sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoista virallisen sukupuolen ja kouluasteen mukaan Kouluterveyskyselyssä vuonna 2021.

Kouluaste ja virallinen sukupuoli	Hetero	Bi- tai pan-seksuaali	Homo tai lesbo	Mikään edellä olevista ei sovi kuvaamaan minua	En osaa sanoa	Yhteensä	N
Perusopetuksen 8. ja 9. lk pojat	92 %	2 %	1 %	2 %	3 %	100 %	42332
Perusopetuksen 8. ja 9. lk tytöt	70 %	16 %	3 %	2 %	10 %	100 %	45976
Perusopetus 8. ja 9. lk yhteensä*	80 %	9 %	2 %	2 %	6 %	100 %	88525
Lukion pojat	92 %	4 %	2 %	1 %	2 %	100 %	18897
Lukion tytöt	73 %	15 %	3 %	2 %	8 %	100 %	28043
Lukio yhteensä*	81 %	10 %	2 %	1 %	6 %	100 %	47011
Ammatillisten oppilaitosten pojat	93 %	3 %	1 %	1 %	2 %	100 %	12203
Ammatillisten oppilaitosten tytöt	76 %	14 %	2 %	2 %	6 %	100 %	9013
Ammatillinen oppilaitos yhteensä*	86 %	7 %	2 %	1 %	4 %	100 %	21266

* Sisältää myös ne, jotka eivät ilmoittaneet virallista sukupuolta.

Taulukko 5. Seksuaalinen suuntautuminen. Osuudet (%) perusopetuksen 8. ja 9. luokan oppilaista sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoista virallisen sukupuolen ja kouluasteen mukaan Kouluterveyskyselyssä vuonna 2019.

Kouluaste ja virallinen sukupuoli	Hetero	Bi- tai pan-seksuaali	Homo tai lesbo	Mikään edellä olevista ei sovi kuvaamaan minua	En osaa sanoa	Yhteensä	N
Perusopetuksen 8. ja 9. lk pojat	93 %	2 %	1 %	2 %	3 %	100 %	41200
Perusopetuksen 8. ja 9. lk tytöt	83 %	9 %	1 %	1 %	6 %	100 %	43367
Perusopetus 8. ja 9. lk yhteensä*	88 %	6 %	1 %	2 %	4 %	100 %	84725
Lukion pojat	94 %	3 %	1 %	1 %	2 %	100 %	18050
Lukion tytöt	82 %	11 %	2 %	1 %	5 %	100 %	26127
Lukio yhteensä*	87 %	8 %	2 %	1 %	4 %	100 %	44220
Ammatillisten oppilaitosten pojat	94 %	2 %	1 %	1 %	2 %	100 %	13444
Ammatillisten oppilaitosten tytöt	84 %	9 %	2 %	2 %	4 %	100 %	9219
Ammatillinen oppilaitos yhteensä*	90 %	5 %	1 %	1 %	3 %	100 %	22700

* Sisältää myös ne, jotka eivät ilmoittaneet virallista sukupuolta.